

Dnia 17 stycznia 2011 roku

Sąd Okręgowy we Wrocławiu w III Wydziale Karnym w składzie :

Przewodniczący : SSO Magdalena Jurkowicz

Protokolant: Jolanta Dutczak - Gołdyn

W obecności prokuratora Marka Zielińskiego

po rozpoznaniu w sprawie przeciwko D. K. i J. P. (1)

oskarżonych o czyny z art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. oraz art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 91 § 1 k.k.,

z urzędu

w przedmiocie uznania się niewłaściwym i przekazania sprawy sądowi rzeczowo i miejscowo właściwemu

na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 24 § 1 k.p.k. i art. 31 § 1 k.k.

postanawia :

I. nie uwzględnić wniosku obrońcy oskarżonego J. P. (1) i nie zwieszać postępowania,

II. stwierdzić swą niewłaściwość i sprawę przeciwko J. P. (2) i D. K. przekazać do rozpoznania **Sądowi Rejonowemu w Oleśnicy** jako właściwemu rzeczowo i miejscowo.

UZASADNIENIE

Akt oskarżenia w sprawie niniejszej został złożony w dniu 1 października 2001 r. w Sądzie Rejonowym w Oleśnicy. Zarzucał on oskarżonym D. K. i J. P. (1) – poza innymi czynami – popełnienie przestępstw określonych art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. oraz art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 91 § 1 k.k.

Wyrok w tej sprawie zapadł w dniu 27 lipca 2006 r.

Wyrokiem z dnia 4 września 2007 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu, IV Wydział Karny Odwoławczy, na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonych D. K. i J. P. (1) uchylił w całości wydany wobec w/w wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Oleśnicy do ponownego rozpoznania.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 23 grudnia 2008 r. Sąd Rejonowy w Oleśnicy, II Wydział Karny, uznał oskarżonych D. K. i J. P. (1), za winnych popełnienia zarzucanych im czynów, tj. z art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. oraz art. 271 § 1 k.k. i art. 91 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 13 października 2009 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu, IV Wydział Karny Odwoławczy, na skutek apelacji wniesionej przez obrońców oskarżonych uchylił rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w Oleśnicy z dnia 23 grudnia 2008 r.:

a) wobec D. K., zawarte w pkt. II części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, tj. uznające w/w za winnego popełnienia przestępstwa z art. art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. oraz art. 271 § 1 k.k.

b) wobec J. P. (1), zawarte w pkt. VII części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, tj. uznające w/w za winnego popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. oraz art. 271 § 1 k.k. i art. 91 § 1 k.k.

c) zawarte w pkt. X części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku orzeczenia nakładającego na D. K. i J. P. (1), obowiązek naprawienia szkody względem (...) Funduszu (...), (...) i (...) i w tym zakresie sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Akt oskarżenia w sprawie niniejszej został złożony w dniu 1 października 2001 r. w Sądzie Rejonowym w Oleśnicy. Zarzucał on oskarżonym D. K. i J. P. (1) – poza innymi czynami – popełnienie przestępstw określonych art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. oraz art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 91 § 1 k.k.

Na wstępie należy zważyć, że już analiza *prima facie* zastosowanej przez Prokuratora kwalifikacji prawnej powyższych zarzutów, niezależnie od oceny materiału dowodowego sprawy, wskazuje na nieprawidłowość stanowiska rzeczownika oskarżenia publicznego w tym zakresie. Zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecnictwem stosowanie art. 294 § 1 k.k. w odniesieniu do przestępstw popełnionych w ciągu z art. 91 § 1 k.k. jest wtedy uzasadnione, gdy każde z tych przestępstw dotyczy mienia znacznej wartości, więc nie wtedy, gdy dopiero suma mienia z tych przestępstw przekracza granicę z § 5 art. 115 k.k." (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 8 kwietnia 1999 r., II AKa 34/99, KZS 1999, z. 5, poz. 33, tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 marca 2008 r., III KK 523/07, LEX nr 357397; Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 lutego 2007 r., V KK 133/08, OSNKW 2007/3/27). Oznacza to, że spośród czynów opisanych w punktach II i VII części wstępnej aktu oskarżenia tylko ostatnie występki opisane w pkt. II i VII mogłyby spełniać warunek kwalifikacji z art. 294 § 1 k.k. w świetle poprzednio obowiązujących przepisów. W pozostałych wypadkach z uwagi na oczywisty brak spełnienia przesłanki „mienia znacznej wartości” zachowania oskarżonych winne być kwalifikowane łącznie z art. 91 k.k., a z pominięciem art. 294 § 1 k.k.

Wszelako i w zakresie ostatniego z występków opisanych w punktach II i VII aktu oskarżenia, stwierdzić należy, że i w tym przypadku właściwy rzeczowo do orzekania w tej materii będzie Sąd Rejonowy, z poniższych względów.

Oskarżonym zarzucono popełnienie przestępstw w zw. z art. 294 § 1 k.k., uwzględniając brzmienie art. 115 § 5 k.k. obowiązujące w dacie popełnienia zarzucanych im przestępstw. Biorąc jednak pod uwagę obecnie obowiązującą treść przepisu art. 115 § 5 k.k., oraz treść art. 4 § 1 k.k. - Sąd dokonując oceny poprawności kwalifikacji prawnej czynów oskarżonych zobligowany był zastosować w tym zakresie ustawę nową, w sytuacji gdy poprzednio obowiązujący przepis nie był względniejszy dla sprawcy.

Pojęcie „mienia znacznej wartości” jest używane w obowiązującej ustawie karnej na oznaczenie bądź to znamienia typu podstawowego (tak art. 167 § 1 k.k.), bądź też znamienia kwalifikującego (tak art. 286 § 1 k.k., 294 § 1 k.k.), co w tym ostatnim przypadku wiązałoby się z wyższym zakresem sankcji karnej dla oskarżonych.

W świetle rozważań, czy ostatni występki opisany w pkt. II i VII aktu oskarżenia uzasadnia właściwość sądu okręgowego, należało przede wszystkim przeanalizować, czy poprzednio obowiązująca ustawa, byłaby dla sprawcy względniejsza.

W myśl obowiązującej treści art. 115 § 5 k.k. w dacie popełnienia występków przez oskarżonych mieniem znacznej wartości było mienie, którego wartość w chwili popełnienia czynu zabronionego przekraczała dwustukrotną wysokość najniższego miesięcznego wynagrodzenia, określonego w myśl przepisów wskazanych w art. 115 § 8 k.k. Zgodnie z treścią obowiązującego w dniu 6 czerwca 2000 r. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 stycznia 1998 r. w sprawie najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników, najniższe miesięczne wynagrodzenie w chwili czynów oskarżonych wynosiło 700 zł, co oznacza że usiłowanie wyłudzenia przez oskarżonych kwoty 154.000 zł przekraczałoby dwustukrotność kwoty sumy 700 zł i uzasadniałoby w przypadku ich skazania przyjęcie

kwalifikowanego typu oszustwa. Z kolei zgodnie z treścią aktualnie obowiązującego art. 115 § 5 k.k. mieniem znacznej wartości jest mienie, którego wartość w chwili popełnienia czynu zabronionego przekracza 200.000 zł, co oznacza że w przypadku zastosowania tej ustawy występki oskarżonych opisane jako ostatnie w punkcie II i VII aktu oskarżenia miałyby postać oszustwa typu podstawowego.

Sąd badając powyższe miał również na uwadze okoliczności konkretnej sprawy (czynu i jego sprawcy) i odniósł je nie tylko do ustawowego zagrożenia, określającego granice w jakich sąd może orzec karę, oraz do ustawowych zasad wymiaru kary, jak i ewentualnych innych konsekwencji skazania. Zmiana ustawy może polegać także na zmianie ustawowych określeń definiujących znamiona czynu zabronionego (zmiana tzw. słowniczka). Za zmianę ustawy, o której jest mowa w art. 4, należy uznać np. wprowadzenie w art. 115 definicji "mienia znacznej wartości" (c) lub "mienia wielkiej wartości" (§ 6) albo "młodocianego" (tak: Komentarz Kodeks karny, część ogólna, tom I, Zakamycze, 2004, wyd. II, red. A. Zoll).

Dopuszczalność podjęcia decyzji w kwestii właściwości przez sąd, któremu przekazano sprawę, na tym etapie sprawy, wynika z podstawowej zasady procesu karnego - samodzielności jurysdykcyjnej sądu w zakresie rozstrzygania o wszelkich zagadnieniach faktycznych i prawnych konkretnej sprawy (art. 8 k.p.k.).

Na podstawie powyższych okoliczności Sąd uznał, że w przypadku D. K. i J. P. (1) stosować należy zgodnie z treścią art. 4 §1 kk ustawę „nową”, gdyż „obowiązująca poprzednio nie jest względniejsza i z tych też względów nie podzielił propozycji prokuratora w zakresie kwalifikacji prawnej czynów przypisanym oskarżonym, uznając, iż zgodnie z obecnie obowiązującą ustawą występki opisane jako ostatnie w punktach II i VII aktu oskarżenia winny być zakwalifikowane z pominięciem art. 294 § 1 k.k.

Jednocześnie wskazać w tym miejscu należy, iż dokonana przez Sąd ocena prawidłowości opisu czynów oskarżonych oraz ich kwalifikacji prawnej jest w świetle orzecznictwa kwestią oczywistą i nie wymagała merytorycznej oceny dowodów. Jak wskazał bowiem Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 2008-03-05 II AKz 100/08 Prokuratura i Prawo 2008/10/34/16: „Sąd nie jest związany przyjętym przez oskarżyciela opisem zarzucanego czynu, może więc dokonywać oceny prawidłowości opisu czynu oraz jego kwalifikacji prawnej, a w konsekwencji tego przekazać sprawę innemu sądowi jako właściwemu (art. 35 § 1 KPK) także przed rozprawą (art. 339 § 1 pkt 3 KPK). Decyzja taka powinna być jednak ograniczona do sytuacji jednoznacznej, zatem nie powinno się jej podejmować, gdy wywodzi się ją z badania i oceny dowodów, przynależnych do badania na rozprawie. Sąd nie może przed rozprawą dokonywać merytorycznej oceny dowodów, poza sytuacją oczywistą. Nie może przesądzać kwestii podlegających rozstrzygnięciu przy wyrokowaniu”. W podobnym duchu wypowiedział się też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 października 2006 r., V KK 211/06, Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych 2006/1/1855: „Niezależnie od błędnego zakwalifikowania zarzucanego czynu i wadliwego skierowania aktu oskarżenia przez prokuratora, to sąd jest zobligowany do badania z urzędu swej właściwości i to na każdym etapie postępowania (art. 35 § 1 KPK). Zgodnie bowiem z poglądami utrwalonymi w orzecznictwie, przedmiotem procesu jest kwestia odpowiedzialności karnej oskarżonego za określony czyn zabroniony traktowany jako zdarzenie faktyczne. O zakresie oskarżenia nie decyduje ani opis czynu, ani jego ujęcie czasowe, ani też zaproponowana w akcie oskarżenia kwalifikacja prawna, którą sąd orzekający nie tylko może, ale wręcz zobowiązany jest zmienić, o ile na to wskazują ustalenia faktyczne, jakich należy dokonać na podstawie wyników przewodu sądowego”.

Stosownie do treści art. 35 § 1 k.p.k. Sąd bada z urzędu swą właściwość, a w razie stwierdzenia swej niewłaściwości, przekazuje sprawę właściwemu sądowi lub innemu organowi. Sąd powinien badać kwestię właściwości rzeczowej, na każdym etapie postępowania od chwili wpłynięcia aktu oskarżenia, jak również w toku sprawy (por. S. Steinborn, Stwierdzenie niewłaściwości rzeczowej sądu - art. 35 k.p.k., Prok. i Pr. 2001, nr 5). Sąd może podjąć decyzję przewidzianą w art. 35 § 1 k.p.k. tylko w razie "stwierdzenia swej niewłaściwości", a nie w przewidywaniu jedynie możliwości jej stwierdzenia (zob. post. SN z 22 kwietnia 1975 r., Cs 17/75, OSNKW 7/1975, poz. 102). Sąd obowiązany jest w każdym przypadku ocenić czyn przestępny na podstawie materiału dowodowego zebranego w postępowaniu przygotowawczym, a nie jedynie tak, jak został przedstawiony przez prokuratora w akcie oskarżenia w danej sprawie (SN V KKN 532/2000, OSN Prok. i Pr. 2001, nr 7-8, poz. 3).

Mając to na uwadze wykluczone było przyjęcie właściwości rzeczowej Sądu Okręgowego, co do zarzucanych oskarżonym czynów. Ponadto zaistniały zgodnie z art. 35 § 2 k.p.k. przesłanki do przekazania sprawy według właściwości, bowiem w dniu 22 kwietnia 2010 roku, z uwagi na brak stawiennictwa oskarżonego D. K. zasła konieczność odroczenia rozprawy. Przekazaniu nie sprzeciwiała się również zasada ekonomiki procesu, bowiem stopień zaawansowania sprawy (nie został rozpoczęty przewód sądowy) dodatkowo przemawiał za słusnością rozstrzygnięcia Sądu na tym etapie postępowania.

W świetle powyższych okoliczności w myśl art. 24 § 1 k.p.k. właściwym do rozpoznania sprawy w odniesieniu do tych przestępstw jest w pierwszej instancji Sąd Rejonowy w Oleśnicy.

Z tych też względów, na podstawie powołanych przepisów Sąd Okręgowy we Wrocławiu orzekł jak w pkt II części dyspozytywnej postanowienia.

Z uwagi na powyższe rozstrzygnięcie przedwczesne jest zawieszanie postępowania.